

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 620/2015-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 8. decembra 2015 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátom [REDACTED], ktorou namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Okresného súdu Vranov nad Topľou sp. zn. 7 C 57/2013 z 21. mája 2014 a rozsudkom Krajského súdu v Prešove . k. 15 Co 67/2014-72 z 28. januára 2015, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDACTED], o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. apríla 2015 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“ v citáciách aj „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozsudkom Okresného súdu Vranov nad Topľou (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 7 C 57/2013 z 21. mája 2014 (ďalej aj „rozsudok okresného súdu“) a rozsudkom Krajského súdu v Prešove . k. 15 Co 67/2014-72 z 28. januára 2015 (ďalej aj „rozsudok krajského súdu“).

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka v procesnom postavení žalobkyne bola účastníčkou konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 7 C 57/2013, ktorého predmetom bolo peňažné plnenie s príslušenstvom z titulu kúpnej zmluvy. Okresný súd označeným rozsudkom žalobu zamietol, pričom krajský súd rozsudkom

. k. 15 Co 67/2014-72 z 28. januára 2015 rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil, aj keď z iných dôvodov, aké vo svojom rozsudku uviedol okresný súd.

Sťažovateľka v sťažnosti odmieta právne závery krajského súdu o znevýhodňujúcom postavení spotrebiteľa v ich právnom vzťahu, v dôsledku ktorého krajský súd priznal spotrebiteľovi špecifickú súdnu ochranu. Prezentuje pritom názor, že dohodnutá výhrada vlastníctva v kúpnej zmluve je platná a účinná, pričom dohodnutá možnosť spotrebiteľa zaplatiť za tovar v splátkach *„je znakom dobromyseľnosti a prejavom snahy umožniť spotrebiteľovi nadobudnúť tovar, ktorý mu jeho finančná situácia neumožňuje zaplatiť jednorázovo“*. Poukazuje pritom na žiadosť spotrebiteľa využiť *„možnosť zaplatiť kúpnu cenu nie jednorázovo, ale vo forme splátok“*.

Sťažovateľka ďalej uvádza, že *„rozhodnutie porušovateľa II odvolávajúce sa na ust. § 53 ods. 1, 4 a 5 OZ odráža nesprávne právne posúdenie skutkového stavu veci a svojoľnú interpretáciu zákonnej úpravy bez opory v akomkoľvek zákone“*, pretože z § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka vyplýva, že *„posudzovanie neprijateľnej podmienky sa nemôže týkať podstatných náležitostí zmluvy a to predmet plnenia a cena“*. Poukazuje na skutočnosť, že z obsahu kúpnej zmluvy *„jednoznačne vyplýva možnosť výberu úhrady kúpnej ceny zo strany kupujúceho spotrebiteľa... a to jednorázovo alebo v splátkach. Dĺžka a výška jednotlivých splátok je v dispozičnej moci spotrebiteľa, ktorý svojim rozhodnutím stanoví uvedené podmienky. Na základe uvedeného teda máme zato, že dojednanie spôsobu úhrady kúpnej ceny je podmienkou individuálne dojednanou, preto sa ani z tohto dôvodu nemožno dovolávať jej neprijateľnosti. V súvislosti s úhradou kúpnej ceny súvisí aj doba dodania tovaru, ktorú mohol kupujúci spotrebiteľ ovplyvniť skorším zaplatením kúpnej ceny.“* Zároveň poukazuje na predchádzajúcu rozhodovaciu prax všeobecných súdov (rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 3 Co 307/2010), z ktorej nevyplýva

neprijateľnosť týchto zmluvných podmienok odôvodňujúcich vyhlásenie zmluvy za neplatnú.

V ďalšej časti sťažnosti sťažovateľka argumentuje, že rozsudok okresného súdu a rozsudok krajského súdu „nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní a teda porušovatelia zo zisteného skutkového stavu dospeli k vágnemu právnemu záveru, čím merito veci bolo posúdené svojvoľne, na základe domnienok a predpokladov oboch porušovateľov, čo je v rozpore so zásadou kontradiktórnosti konania a zásadným porušením princípu právnej istoty...

... spotrebiteľ, ktorému porušovatelia poskytli nimi deklarovajú ochranu na úkor sťažovateľa, bol v súdnom konaní (rovnako ako pri plnení svojej právnej povinnosti) pasívny... svoje práva nebránil, k žalobnému návrhu či odvolaniu sťažovateľa sa nevyjadril, písomne ani ústne nerozporoval skutočnosti tvrdené sťažovateľom, ani len tvrdením porušovateľom neprejavil žiadne pochybnosti o konaní sťažovateľa a napriek tomu porušovatelia I a II poskytli pasívnemu spotrebiteľovi, ignorujúcemu tak záväzky zo zmluvy ako aj súdne konanie vedené proti nemu... súdnu ochranu bez akéhokoľvek dôkazu, tvrdenia, len na základe domnienok, predpokladov, údajných charakteristík priemerného spotrebiteľa s odkazom na jeho vek, údajné zmýšľanie, ničím nepodloženú majetkovú, psychickú a inú situáciu.“.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľka žiada, aby ústavný súd vo veci vydal takéto rozhodnutie:

„1. Základné právo spoločnosti [REDAKOVANÉ] zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky Rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 15 Co/67/2014-72 zo dňa 28. 01. 2015 a Rozsudkom Okresného súdu Vranov nad Topľou sp. zn. 7 C 57/2013 z 21. mája 2014 porušené bolo.

2. Rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 15Co/67/2014-72 z 28. 01. 2015 a Rozsudok Okresného súdu Vranov nad Topľou sp. zn. 7 C 57/2013 z 21. mája 2014 zrušuje a vec vracia Okresnému súdu Vranov nad Topľou na ďalšie konanie.

3. Spoločnosti [REDAKOVANÉ] priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 608,- EUR a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 355,73 €,

ktoré sú sťažovatelia povinní uhradiť na účet jej právneho zástupcu... a to do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd návrh predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). V zmysle

konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

Ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav, a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (*mutatis mutandis* I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 268/05).

2.1 K namietanému porušeniu označeného základného práva rozsudkom okresného súdu

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Sťažovateľka namieta porušenie svojich práv napadnutým rozsudkom okresného súdu, ktorým bola jej žaloba zamietnutá. Proti napadnutému rozsudku okresného súdu bola sťažovateľka oprávnená podať odvolanie, o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd. V danom prípade sťažovateľka toto svoje právo aj využila. Preto právomoc krajského súdu vylučuje právomoc ústavného súdu na konanie o sťažnosti proti rozsudku okresného súdu. Vzhľadom na to ústavný súd túto časť sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

2.2 K namietanému porušeniu označeného základného práva rozsudkom krajského súdu

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Ústavný súd vo svojej konštantnej judikatúre opakovane uvádza, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je umožniť každému reálny prístup k súdu, pričom tomuto základnému právu zodpovedá povinnosť súdu o veci konať a rozhodnúť (napr. II. ÚS 88/01, III. ÚS 362/04), ako aj zabezpečiť konkrétne procesné

garancie v súdnom konaní. K porušeniu tohto základného práva by mohlo dôjsť predovšetkým vtedy, ak by bola komukoľvek odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, teda pokiaľ by súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu fyzickej osoby alebo právnickej osoby (II. ÚS 216/06).

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 299/04, II. ÚS 78/05) do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy. Z toho vyplýva, že k reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav veci použije ústavne súladne interpretovaná platná a účinná právna norma (IV. ÚS 77/02).

Integrálnou súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového, ale aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (III. ÚS 209/04).

Do práva na spravodlivý proces však nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov, teda za porušenie tohto základného práva nemožno považovať neúspech (nevyhovenie návrhu) v konaní pred všeobecným súdom (napr. I. ÚS 8/96, III. ÚS 197/02, III. ÚS 284/08). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia

(po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení) skutkový stav a po použití relevantných právnych noriem vo veci rozhodnú za predpokladu, že skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a že neboli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces.

V nadväznosti na sťažovateľkinu argumentáciu sa ústavný súd oboznámil s obsahom napadnutého rozsudku krajského súdu, z ktorého zistil, že krajský súd najskôr procesným „postupom podľa § 213 ods. 2 O. s. p. vyzval účastníkov konania, aby sa vyjadrili k možnému použitiu ustanovení § 53 ods. 1 a § 53 ods. 4 písm. h) Občianskeho zákonníka v súvislosti so zmluvnou podmienkou v Kúpnej zmluve“ a následne po prerokovaní podaného odvolania v relevantnej časti odôvodnenia svojho rozsudku uviedol:

«Súd prvého stupňa vykonal vo veci dokazovanie zodpovedajúce úprave § 120 ods. 1 O. s. p. keď vykonal vo veci dôkazy označené žalobcom a aj vecne správne vo veci rozhodol, pokiaľ žalobu zamietol, aj keď odvolací súd k rovnakému záveru dospel z iných dôvodov. Pri právnom posúdení nároku súd prvého stupňa nepostupoval správne, pokiaľ neprihliadol na zákonné ustanovenie, ktoré sa vzťahuje na záväzkovoprávny vzťah medzi účastníkmi konania a je pre rozhodnutie vo veci právne významný.

Pre komplexné posúdenie skutku je potrebné zohľadniť charakter poskytovanej služby, úroveň odbornej starostlivosti požadovanej v oblasti, v ktorej pôsobí účastník konania, ako aj úroveň informovanosti, vedomostí a obozretnosti priemerného spotrebiteľa cieľovej skupiny, ktorej boli ponúkané služby adresované. V neposlednom rade je tiež potrebné prihliadnuť k spôsobu, akým účastník konania realizuje uzatváranie zmlúv so spotrebiteľmi, ako aj zohľadniť ďalšie okolnosti a špecifiká prípadu, a to vo vzájomnej súvislosti tak, aby bolo možné dospieť k jednoznačnému záveru, či konanie vykazovalo znaky nekalosti vo vzťahu k spotrebiteľovi.

Východiskom spotrebiteľskej ochrany je názor, podľa ktorého sa spotrebiteľ ocitá vo fakticky nerovnom postavení s profesionálnym dodávateľom a to s ohľadom na okolnosti, za ktorých dochádza ku kontraktácii, s ohľadom na väčšiu profesionálnu skúsenosť predávajúceho, lepšiu znalosť práva a lepšiu dostupnosť právnych služieb a nakoniec možnosť stanovovať zmluvné podmienky jednostranne cestou formulárových zmlúv. Pre takéto zmluvné vzťahy je charakteristické, že podnet na uzavretie zmluvy vychádza

spravidla od dodávateľa, pričom spotrebiteľ nie je na zmluvné dojednania pripravený, pri kontraktácii je využívaný moment prekvapenia a neskúsenosti spotrebiteľa. Spoločným znakom spotrebiteľských zmlúv je teda snaha cestou práva vyrovnat' túto faktickú nerovnosť, a to formou obmedzenia autonómie vôle. Túto ochranu spotrebiteľa podporuje aj doktrínálne pôsobenie komunitárneho práva.

Autonómia vôle, ktorá je elementárnou podmienkou fungovania materiálneho právneho štátu, nie je celkom absolútna, ale je limitovaná v rámci spotrebiteľských vzťahov princípom ochrany tej osoby, ktorá vykonala úkon s dôverou v určitý, druhou stranou prezentovaný stav. Celkové okolnosti uzatvorenia zmluvy, samotné zmluvné dojednania (obdržanie zmluvnej protihodnoty až po zaplatení poslednej splátky, okamih podania žaloby a výzvy na zaplatenie mohol po tak dlhej dobe vyvolávať pocit, že od zmluvy odstúpil, atď.), ale aj súdu z jeho činnosti známe obchodné praktiky žalobcu napovedajú tomu, že žalovaný konal v dôvere v prezentované informácie a bol v postavení, ktorému je hodné priznať ochranu.

Nároku žalobcu nemožno poskytnúť súdnu ochranu z dôvodu rozporu celého jeho konania s princípom dôvery, resp. princípom právnej istoty.

Odvolací súd poukazuje na to, že právne princípy ako interpretačné pravidlá umožňujú prekonať malaplikáciu a malinterpretáciu právnych predpisov, teda javy, akými sú napr. zneužívanie právnych noriem, ich obchádzanie či ich porušovanie. Princíp „vigilantibus iura scripta sunt“ v spotrebiteľských veciach v konkrétnych súvislostiach (teda v závislosti od konkrétnych okolností) ustupuje dôležitejšiemu princípu, ktorým je ochrana práv spotrebiteľa.

Z dôvodov prvostupňového rozsudku vyplýva, že tento vyhodnotil zmluvu uzavretú medzi účastníkmi dňa 22. 9. 2010 ako platný záväzkovoprávny vzťah - kúpnu zmluvu a nárok žalobcu na zaplatenie kúpnej ceny zamietol s poukazom na to, že správanie sa žalovaného, ktorý v situácii, že žalobca mu nedodal objednaný tovar tomuto nezaplatil kúpnu cenu kvalifikoval ako uplatnenie práva na odstúpenie od zmluvy a v náväznosti na to uzavrel, že pokiaľ žalovaný od zmluvy odstúpil, zanikli jej aj všetky záväzky voči žalobcovi a teda aj záväzok zaplatiť kúpnu cenu, ktorá je predmetom konania.

Odvolací súd nepovažuje takéto právne závery súdu prvého stupňa za správne. Dospel totiž k záveru, že na právny vzťah medzi účastníkmi konania sa vzťahuje aj ust. § 53 Občianskeho zákonníka.

Podľa ust. § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“).

Podľa § 53 ods. 4 písm. h) OZ za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré prikazujú spotrebiteľovi, aby plnil všetky záväzky aj vtedy, ak dodávateľ neplnil záväzky, ktoré vznikli.

Pri extenzívnom výklade týchto ustanovení dospel odvolací súd k záveru, že za neprijateľnú zmluvnú podmienku je treba považovať aj podmienku, ktorá prikazuje spotrebiteľovi aby plnil svoje záväzky po dobu pre neho nie zanedbateľnú a v nie zanedbateľnej výške bez toho, aby došlo k plneniu aj zo strany dodávateľa, teda aby počas tejto doby mohol spotrebiteľ tovar užívať. O takúto situáciu sa jedná aj v prípade zmluvy uzavretej medzi účastníkmi, keďže podľa jej obsahu sa žalovaný zaviazal uhradiť kúpnu cenu formou prvej splátky vo výške 108 eur a zostávajúcu časť kúpnej ceny v sume 500 eur uhradiť v 5-ich mesačných splátkach po 100 eur. Dátum prvej splátky bol dohodnutý na 15. 10. 2010 a dátum poslednej splátky na 15. 3. 2011, pričom v zmluve bol dohodnutý termín dodania tovaru maximálne 28 dní od pripísania poslednej splátky na účet predávajúceho.

Takto dohodnutú zmluvnú podmienku ohľadne úhrady kúpnej ceny považuje odvolací súd za neprijateľnú a teda aj neplatnú, keďže zakladá značný nepomer medzi právami a povinnosťami žalovaného ako spotrebiteľa a žalobcu ako dodávateľa. Z toho odvolací súd vyvodil, že nárok žalobcu na zaplatenie kúpnej ceny je nedôvodný.

Na margo námietok odvolateľa a poukazu na to, že dojednanie o kúpnej cene nemôže byť neprijateľnou zmluvnou podmienkou odvolací súd poznamenáva, že pri posudzovaní konania dodávateľa vychádzal komplexne z konkrétnych skutočností, ktoré sú obsahom spisu, celkových okolností uzatvorenia zmluvy, samotných zmluvných dojednaní (obdržanie zmluvnej protihodnoty až po zaplatení poslednej splátky, okamih podania žaloby a výzvy na zaplatenie u spotrebiteľa po tak dlhej dobe), známych obchodných praktík žalobcu

napovedajúcim tomu, že žalovaný konal v dôvere v prezentované informácie a bol v postavení, ktorému je hodné priznať ochranu.

V pozitívnom práve sa ochrana spotrebiteľa premieta do podoby vyššej informačnej povinnosti dodávateľa, do práva spotrebiteľa odstúpiť od zmluvy, do zákazu niektorých dojednaní v spotrebiteľských zmluvách, či do podoby príkazu v pochybnostiach o význame spotrebiteľských zmlúv vykladať ich pre spotrebiteľa najpriaznivejšie. Princíp autonómie vôle a princíp rovnosti je doplnený a korigovaný princípom ekvity a spravodlivosti, preto spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať dojednanie, ktoré v rozpore s požiadavkou dobrej viery znamenajú na ujmu spotrebiteľa značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán. Uvedený pojem dobrej viery, resp. zásady poctivosti je potrebné vykladať v objektívnom slova zmysle, teda bliži sa poňatiu dobrých mravov, prípadne poctivého obchodného styku. Výklad takejto interpretácie pojmu dobrej viery ako princípu ekvity podporuje aj článok 3 ods. 1 Smernice Rady č. 93/13/EHS.

Vychádzajúc z vyššie uvedených argumentov odvolací súd nepovažoval odvolanie žalobcu za dôvodné, preto potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa v odvolaní napadnutých výrokoch ako vecne správny postupom podľa § 219 ods. 1 O. s. p.»

Po oboznámení sa s obsahom sťažnosťou napadnutého rozsudku ústavný súd dospel k záveru, že krajský súd potvrdením rozsudku okresného súdu sťažovateľom označené základné právo na súdnu ochranu neporušil, pretože vychádzal z ústavne zlučiteľnej interpretácie na prípad dopadajúcich relevantných právnych noriem. Dodržal pritom zákonom predpokladaný postup, keď pred vydaním rozhodnutia vyzval účastníkov konania k možnému použitiu § 53 ods. 1 a 4 písm. h) Občianskeho zákonníka. Zároveň vo svojom rozsudku poskytol primeranú odpoveď na sťažovateľkine námietky proti použitiu uvedených ustanovení Občianskeho zákonníka, ktoré obsahujú všeobecnú právnu úpravu právnych vzťahov spotrebiteľského charakteru.

Ústavný súd konštatuje, že argumentácia krajského súdu zodpovedá príslušným ustanoveniam Občianskeho zákonníka. Krajský súd potvrdzujúc napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa poukázal na osobitosti kúpnej zmluvy uzatvorenej medzi sťažovateľkou a spotrebiteľom, pričom zrozumiteľne odôvodnil svoj právny názor v súvislosti so záverom

o neplatnosti kúpnej zmluvy. Ústavný súd rešpektuje, že je primárnou úlohou všeobecného súdu vykladať zákony a ďalšie právne predpisy, pričom právny názor krajského súdu a jeho závery možno v posudzovanej veci považovať za zrozumiteľné a vyvážené, a preto z ústavného hľadiska za akceptovateľné a udržateľné. Nemožno pritom dospieť k záveru, že krajský súd sa v danom prípade dopustil svojvoľnej interpretácie zákonnej právnej úpravy a že by účinky tejto interpretácie boli nezlučiteľné s obsahom základného práva na súdnu ochranu. Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína, že jeho úlohou nie je pôsobiť ako tzv. štvrtá inštancia súdnictva a poskytovať ochranu pred skutkovými a/alebo právnymi omylmi všeobecných súdov. Výklad a aplikácia zákonov (v danom prípade Občianskeho zákonníka) patrí do právomoci všeobecných súdov, a pokiaľ tento výklad nie je arbitrárny a je náležite zdôvodnený, ústavný súd nemá príčinu do neho zasahovať.

Ani sťažovateľkine námietky o popretí zmluvného dojednaní o výhrade vlastníctva rozsudkom krajského súdu a o dobrovoľnosti uzavretej kúpnej zmluvy spotrebiteľom neodôvodňujú zásah ústavného súdu do výsledku napadnutého konania. Právne normy obsiahnuté v občianskom zákonníku je totiž potrebné aplikovať a vykladať vo vzájomných súvislostiach. V týchto súvislostiach bolo posúdenie predmetnej kúpnej zmluvy podľa všeobecných ustanovení o spotrebiteľskej zmluve najrelevantnejšie, pričom na záver krajského súdu o neplatnosti kúpnej zmluvy už v zmluve upravená výhrada vlastníctva sťažovateľky k predmetu plnenia nemá podstatný vplyv. Dôvody uvedené v rozsudku krajského súdu tak nesignalizujú zjavný omyl krajského súdu pri výklade a aplikácii relevantnej právnej úpravy.

K námietke o existencii aj inej rozhodovacej praxe všeobecných súdov k obdobným zmluvám ústavný súd uvádza, že ani rozdielnosť judikatúry všeobecných súdov ešte neznamená, že krajský súd v sťažovateľkinej veci rozhodol arbitrárnym, a teda ústavne neakceptovateľným spôsobom. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva [napr. z rozsudku *Beian v. Rumunsko* (č. 1) zo 6. decembra 2007] vyplýva, že rozdielna judikatúra v skutkovo rovnakých, prípadne podobných veciach je prirodzenou súčasťou vnútroštátneho súdneho systému (v zásade každého súdneho systému, ktorý nie je založený na precedensoch ako prameňoch práva). K rozdielnej judikatúre dokonca prirodzene

dochádza aj na úrovni najvyššej súdnej inštalcie. Z hľadiska princípu právnej istoty je ale dôležité, aby najvyššia súdna inštalcia pôsobila ako regulátor konfliktov judikatúry a aby uplatňovala mechanizmus, ktorý zjednotí rozdielne právne názory súdov v skutkovo rovnakých alebo podobných veciach. Tento mechanizmus spočíva v inštitúte zverejňovania súdnych rozhodnutí zásadného významu najvyšším súdom a v inštitúte prijímania stanovísk k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov plénom najvyššieho súdu alebo príslušným kolégiom najvyššieho súdu (podobne III. ÚS 348/2011). Preto, ak všeobecné súdy zaujímajú vo vzťahu k určitej otázke rôzne právne názory, nemožno v takomto postupe automaticky vidieť porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy, keďže zaujatie stanovísk k výkladu zákonov a iných než ústavných predpisov je vo výlučnej kompetencii najvyššieho súdu (III. ÚS 376/09). Judikatúra totiž nemôže byť bez vývoja a nie je vylúčené, aby (a to aj pri nezmenenej právnej úprave) bola nielen doplňovaná o nové interpretačné závery, ale aj menená za splnenia povinnosti pristupovať k zmene judikatúry nielen opatrne a zdržanlivo (t. j. výlučne v nevyhnutných prípadoch opodstatňujúcich prekročenie princípu predvídateľnosti), ale tiež s dôkladným odôvodnením a presvedčivým vysvetlením takéhoto postupu (mutatis mutandis IV. ÚS 226/2012).

Na základe uvedeného ústavný súd poukazujúc na svoj ustálený právny názor, podľa ktorého základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy neznamena právo na úspech v konaní pred všeobecným (občianskoprávnym) súdom (III. ÚS 3/97, II. ÚS 141/04), dospel pri predbežnom prerokovaní sťažnosti k záveru, že medzi rozsudkom krajského súdu a obsahom označeného základného práva neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie mohla viesť k vysloveniu porušenia tohto práva. Ústavný súd preto sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. decembra 2015